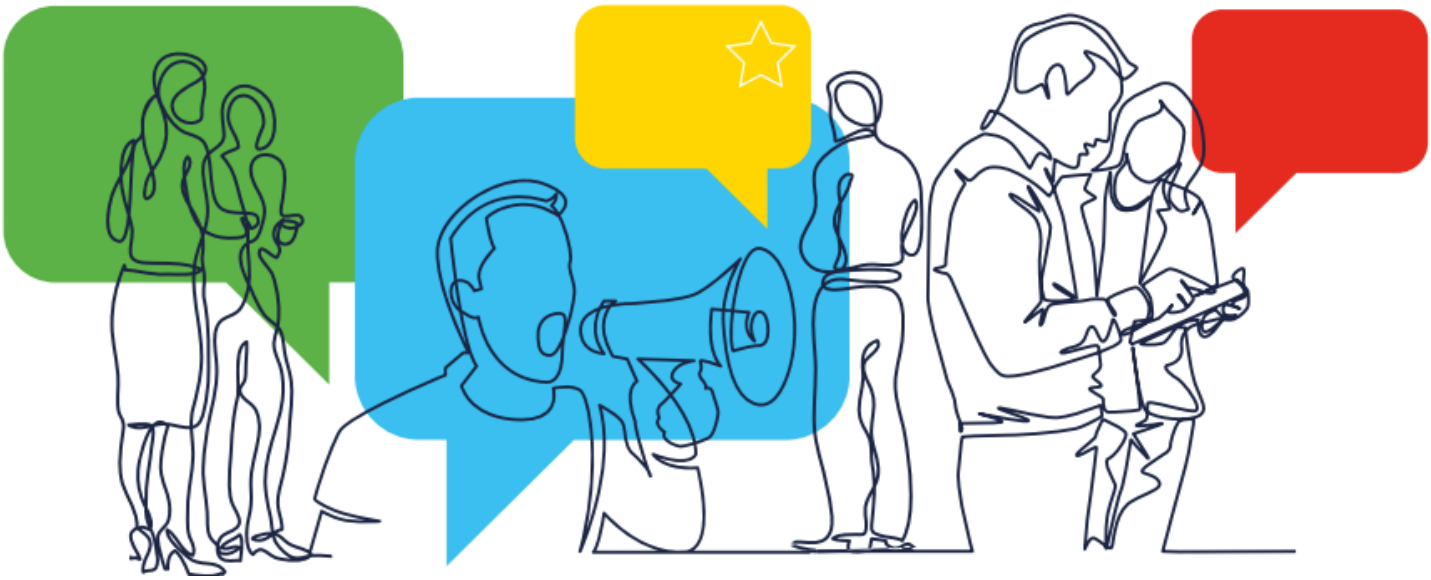
LEARN

FÓRUM EURÓPSKEJ INICIATÍVY OBČANOV

Európska iniciatíva občanov: informačný balík určený pre organizácie občianskej spoločnosti

LEARN - DISCUSS - CONNECT - SEEK ADVICE

Európska iniciatíva občanov: základné informácie

Od roku 2012 umožňuje európska iniciatíva občanov (EIO) každému občanovi EÚ podieľať sa na formovaní európskej politiky. Občania EÚ tak môžu navrhnúť opatrenia v otázkach, na ktorých im záleží a ktoré patria do oblasti pôsobnosti EÚ.

Skupiny siedmich občanov EÚ žijúcich v siedmich rôznych krajinách EÚ môžu prostredníctvom EIO navrhovať politiky EÚ. Iniciatívu môžu po jej zaregistrovaní ostatní občania EÚ podpísať online prostredníctvom osobitného online systému na zber podpisov alebo na papieri.

Ak sa v rámci iniciatívy zozbiera jeden milión platných podpisov občanov najmenej siedmich krajín EÚ, Európska komisia ju musí preskúmať a rozhodnúť, ako na ňu reagovať.

Prečo je EIO účinným nástrojom pre vašu vec?

A. Vďaka EIO sa môžete zapojiť do formovania politík na úrovni EÚ:

EIO je demokratickým nástrojom, ktorý občanom EÚ umožňuje zaradiť do programu EÚ opatrenia, ktoré sú pre nich dôležité. Je prvým nadnárodným nástrojom participatívnej demokracie svojho druhu a predstavuje kľúčové spojenie medzi občanmi a inštitúciami EÚ. **Predchádzajúce úspešné iniciatívy už ovplyvnili právne predpisy EÚ**, napríklad:

- ***Voda a sanitácia sú ľudským právom! Voda je verejným statkom, nie komoditou!***

Táto iniciatíva, ktorá bola spustená v roku 2012, bola vôbec prvou EIO, ktorá získala viac ako milión podpisov a ktorú Európska komisia formálne uznala. Cieľom iniciatívy bolo zabezpečiť, aby bol prístup k pitnej vode a sanitácii zaručený pre všetkých občanov EÚ, a zabrániť liberalizácii vodohospodárskych služieb. V reakcii na tlak verejnosti a politickú mobilizáciu v súvislosti s touto EIO Komisia uznala potrebu konať.

Konkrétne Komisia v roku 2018 navrhla revíziu smernice EÚ o pitnej vode so silným dôrazom na zlepšenie kvality a dostupnosti vody z vodovodu, najmä pre marginalizované a zraniteľné skupiny.

- ***Za kozmetické výrobky netestované na zvieratách – Európa bez pokusov na zvieratách***

Táto iniciatíva z roku 2022 vyzývala na posilnenie zákazu EÚ týkajúceho sa testovania kozmetických výrobkov na zvieratách. Jej cieľom takisto bolo zreformovať nariadenia o chemickej bezpečnosti a zaistiť bezpečný a udržateľný rámec hospodárenia s chemickými látkami, ktorý nevyužíva testovanie na zvieratách.

Európska komisia v roku 2023 navrhla pokračovať v uplatňovaní a presadzovaní zákazu testovania na zvieratách a zároveň zvážiť potrebu legislatívnych zmien, ktoré by objasnili vzťah medzi nariadením o kozmetických výrobkoch a nariadením REACH. Okrem toho oznámila, že do prvého štvrťroka 2026 zverejní plán, ktorý má za cieľ nahradiť testovanie na zvieratách v rámci hodnotenia chemickej bezpečnosti.

- ***Zastavte odstraňovanie plutiev – zastavte obchod***

Túto iniciatívu podpísalo 1 119 996 občanov z 27 členských štátov EÚ a jej organizátori vyzvali Komisiu, aby prijala opatrenia na ukončenie obchodu s odstránenými žraločími plutvami v EÚ

vrátane ich dovozu, vývozu a tranzitu.

Európska komisia uverejnila v roku 2023 svoju odpoveď, v ktorej sa zaviazala, že od januára 2025 začne monitorovanie obchodu s produktmi zo žralokov, pričom sa bude zameriavať na druhy žralokov, s ktorými sa najviac obchoduje. Komisia prijala záväzok, že pripraví podrobnejšie údaje EÚ o dovoze a vývoze s cieľom skvalitniť štatistiky obchodu s produktmi zo žralokov a vytvorila pre žraloky a ich plutvy 13 nových colných kódov. Tieto kódy umožnia sledovať druhy žralokov, s ktorými sa najviac obchoduje, vrátane žraloka modrého a lamny ostronosej. Kódy sa začali uplatňovať v januári 2025. Komisia v záujme posúdenia rôznych politických opatrení takisto uskutočnila verejné konzultácie s cieľom zhromaždiť dôkazy a vykonať posúdenie vplyvu potenciálneho zákazu obchodovania s oddelenými plutvami.

Medzitým sa EÚ zaviazala presadzovať existujúce právne predpisy a udržať si v celosvetovom úsilí o ochranu žralokov vedúce postavenie. To zahŕňa podporu prijatia medzinárodných opatrení na ochranu a riadenie populácií žralokov, ako aj presadzovanie celosvetového zákazu odstraňovania žraločích plutiev.

Prečítajte si ďalšie príbehy o úspešných EIO.

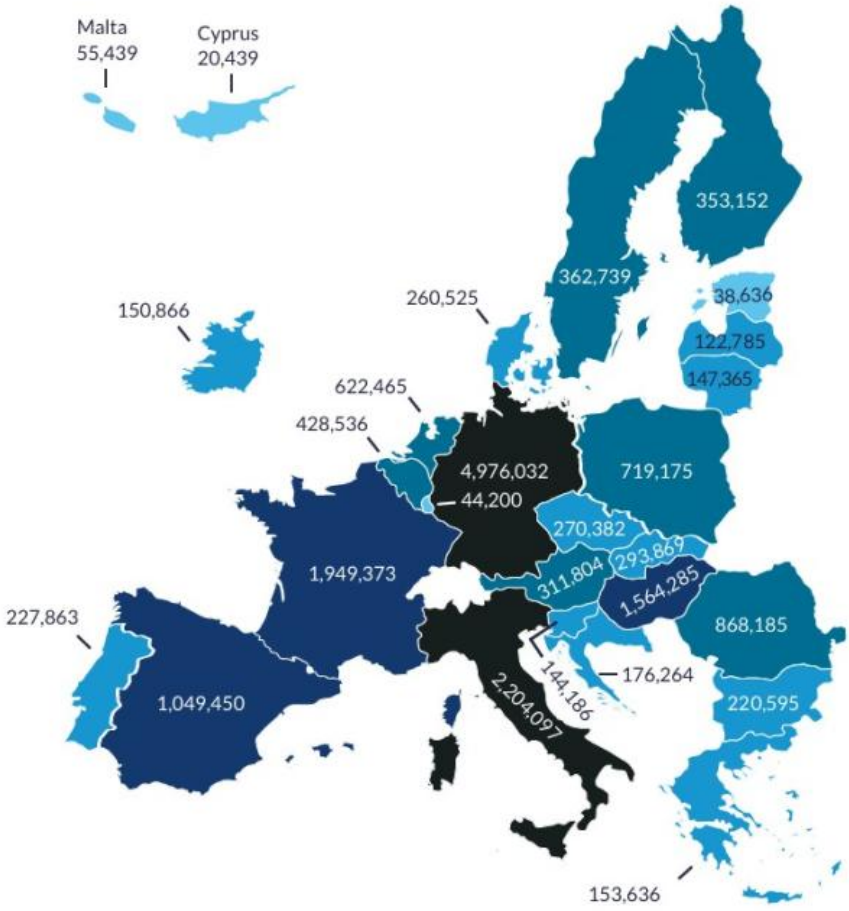
B. EIO pomáha organizátorom zvýšiť informovanosť o téme:

Začatie EIO nie je len o zbieraní podpisov – váš problém sa dostane do popredia na európskej scéne. Od okamihu, keď sa vaša iniciatíva zaregistruje, sa stávate na európskej scéne viditeľnými a otvárate cestu spolupráci s inštitúciami EÚ, médiami, občianskou spoločnosťou a širšou verejnosťou.

Kampaňou naprieč členskými štátmi určujete program verejnej diskusie a svoju tému začleňujete do hlavných rokovaní na úrovni EÚ. Vaša EIO môže dokonca viesť k novým právnym predpisom, no zároveň vám poskytne platformu a priestor na vytváranie impulzov, mobilizáciu podporovateľov, budovanie komunity, ktorá sa stotožňuje s vašou vecou a rozprúdenie diskusií, ktoré mnohonásobne presahujú hranice vnútroštátneho kontextu.

Úspešné kampane ako *Skoncujme s klietkovým chovom* a *Stop Glyphosate* ukázali, ako môžu organizátori EIO formovať naratívy, ovplyvňovať verejnú mienku a podnecovať inštitúcie k reakcii. V ďaka EIO máte príležitosť zvýšiť význam vašej veci a zapojiť do vašej kampane aj iných.

Niektoré úspešné EIO a ich vplyv v členských štátoch

- <100,000
- between 100,000 and 299,999
- between 300,000 and 999,999
- between 1,000,000 and 2,000,000
- More than 2,000,000

Initiatives included in the graph:

- One of Us
- Right2Water
- Stop Vivisection
- Ban Glyphosate
- End the Cage Age
- Minority Safepack
- Save Bees & Farmers
- Stop Finning
- Fur Free Europe
- Save Cruelty Free Cosmetics
- Cohesion Policy for...
- My Voice, My Choice
- Ban on conversion practices in the EU
- Stop Destroying Videogames

The total number of signatures collected by 11 successful ECIs for all Member States is

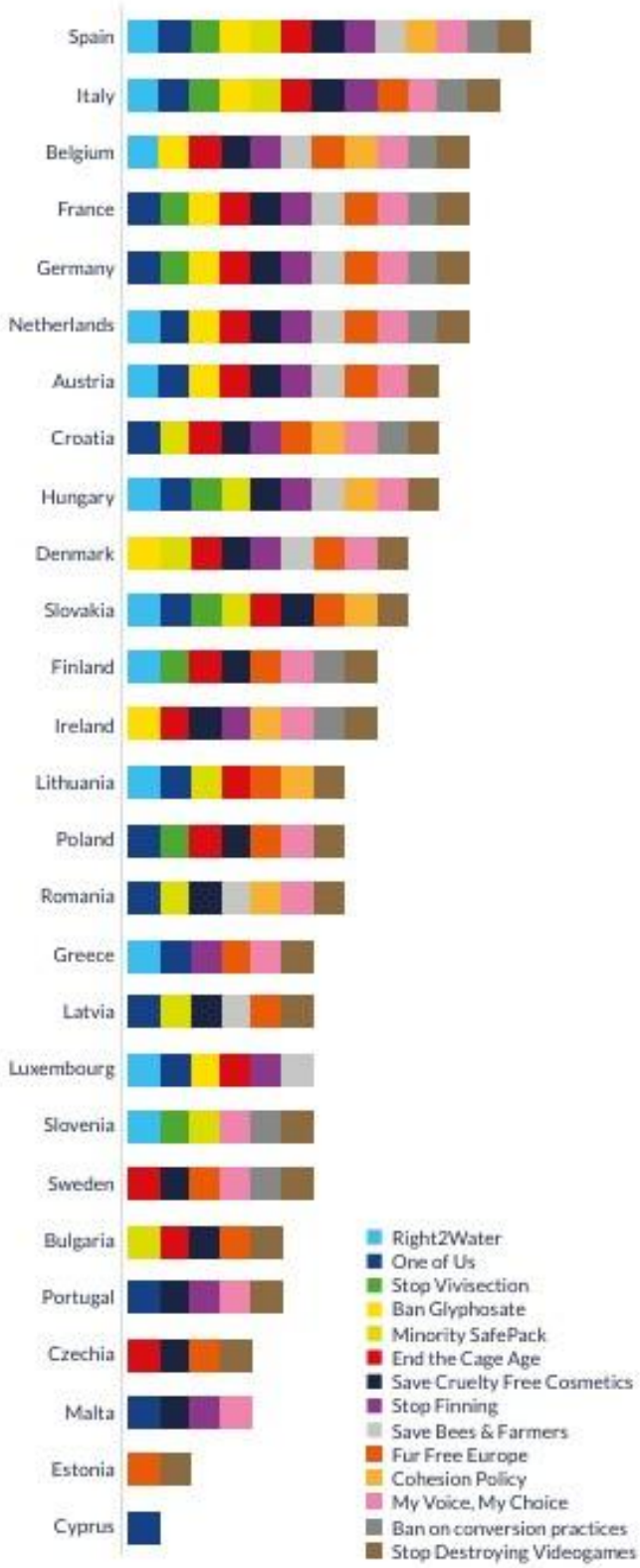
17,791,485

Total signatures from 14 successful ECIs relative to Member State populations (2012 – 2026)

Data source: European Citizens' Initiative website (2026); Eurostat (2025)

Successful ECIs that reached the signature threshold in each Member State (2012-2026)

Data source: European Citizens' Initiative website (2026)

V niektorých členských štátoch, ako sú Maďarsko, Malta a Lotyšsko, sa EIO tešili značnej podpore. V Španielsku, Nemecku a Taliansku EIO často dosiahli požadované množstvo podpisov. EIO pomohla zvýšiť úroveň diskusií o témach, ktoré tieto iniciatívy predstavujú.

Ako začať EIO

Oprávnenosť

EIO môže začať každý občan EÚ, ktorý dosiahol vek na účasť vo voľbách do Európskeho parlamentu. Jediné dve požiadavky sú:

- Na začatie iniciatívy je potrebných aspoň sedem občanov EÚ s pobytom v siedmich rôznych krajinách EÚ.
- Iniciatíva musí byť zameraná na tému, ktorá patrí do právomoci Komisie predložiť návrh právneho aktu, a nesmie byť zneužívajúca ani v rozpore s hodnotami EÚ.

EIO možno predložiť v ktoromkoľvek z úradných jazykov EÚ.

TIP

Niektoré členské štáty povoľujú podpísať a spustiť EIO občanom EÚ vo veku od 16 rokov. V súčasnosti to platí pre Belgicko, Nemecko, Estónsko, Maltu, Rakúsko a Fínsko a pre Grécko od veku 17 rokov.

Harmonogram a hlavné kroky

KROK 1: Najmenej sedem občanov zo siedmich krajín EÚ vo veku, ktorý ich oprávňuje voliť vo voľbách do Európskeho parlamentu, zostaví skupinu organizátorov EIO a vymedzí ciele svojej iniciatívy.

KROK 2: Organizátori predložia iniciatívu Európskej komisii, ktorá ju registruje:

Skôr než začnete zbierať podpisy, musí Európska komisia vašu iniciatívu oficiálne zaregistrovať. Postupujte takto:

- Najprv si vytvorte účet organizátora, ktorý budete používať na spravovanie vašej iniciatívy a komunikáciu s Komisiou počas celého procesu EIO.
- Potom predložte svoju iniciatívu na registráciu poskytnutím krátkeho opisu navrhovaného opatrenia v jednom z úradných jazykov EÚ spolu s príslušnými podrobnosťami, ako sú ciele vašej iniciatívy, informácie o vašej skupine organizátorov, všetky získané finančné prostriedky a podporné dokumenty.
- Aby sa vaša iniciatíva zaregistrovala, musí spĺňať osobitné právne kritériá. Musí napríklad spadať do právomoci Komisie navrhovať právne predpisy, nesmie byť zneužívajúca ani v rozpore s hodnotami EÚ a musí spĺňať formálne požiadavky.

Dovoľujeme si upozorniť, že **Európska komisia zaregistruje len tie iniciatívy, ktoré spĺňajú právne požiadavky**. Posúdi vašu žiadosť o registráciu iniciatívy a zvyčajne odpovie do dvoch mesiacov.

Ak bude vaša iniciatíva akceptovaná, uverejní sa na oficiálnom webovom sídle EIO. Od tohto okamihu budete mať **šesť mesiacov** na to, aby ste si zvolili dátum začiatku zberu podpisov.

KROK 3: Začnite zbierať podpisy!

Po zaregistrovaní iniciatívy a výbere dátumu začiatku zberu **máte 12 mesiacov na to, aby ste získali aspoň jeden milión platných podpisov od občanov najmenej siedmich krajín EÚ.**

Na to, aby boli podporovatelia oprávnení iniciatívu podpísať, musia:

- byť občanmi EÚ bez ohľadu na to, kde žijú,
- mať dostatočný vek na to, aby mohli voliť vo voľbách do Európskeho parlamentu, ktorý je zvyč ajne 18 rokov, avšak v niektorých krajinách, ako je Belgicko, Nemecko, Estónsko, Malta, Rakúsko a Fínsko môžu iniciatívu podpísať už od 16 rokov, a v Grécku od 17 rokov.

Uistite sa, že dodržiavate pravidlá ochrany údajov a používate úradné formuláre na zber podpisov.

KROK 4: Predložte najmenej jeden milión zozbieraných podpisov na overenie vnútroštátnymi orgánmi. Organizátori majú najviac tri mesiace na predloženie podpisov príslušným orgánom v každom členskom štáte.

Orgány majú potom ďalšie tri mesiace na to, aby overili, ktoré vyhlásenia o podpore sú platné.

KROK 5: Iniciatíva a osvedčenia prijaté od vnútroštátnych orgánov z kroku 4 musia byť predložené Európskej komisii na preskúmanie.

Organizátori majú tri mesiace na to, aby Európskej komisii predložili iniciatívu a osvedčenia. Môžu tak urobiť prostredníctvom účtu organizátora. Od toho momentu sa vymedzuje zvyšok harmonogramu.

KROK 6: Odpoveď:

- Európska komisia pozve skupinu organizátorov na stretnutie, na ktorom majú príležitosť prezentovať svoju iniciatívu.
    - Do jedného mesiaca od predloženia (krok 5)
- Európsky parlament pozve organizátorov na verejné vypočutie, po ktorom sa bude diskutovať v pléne s možnosťou uznesenia o danej problematike.
    - Do troch mesiacov od predloženia (krok 5)
- Európska komisia vydá rozsiahlu odpoveď na predloženú iniciatívu vo forme formálneho oznámenia. Zahŕňa právne a politické závery, všetky opatrenia, ktoré plánuje prijať, a dôvody prijatia alebo neprijatia opatrení.
    - Do šiestich mesiacov od predloženia (krok 5) a po verejnom vypočutí v Európskom parlamente

Kľúčové výzvy: Otázky, ktoré riešia organizátori

- *Ako sa môžem dostať do kontaktu s občanmi v iných krajinách, ktorí by so mnou začali EIO?*
- *Ako môžem mobilizovať občanov v iných krajinách, aby podpísali EIO?*
- *Ako môžem štruktúrovať svoj tím?*
- *Ako môžem financovať EIO?*

- *Ako mám pripraviť rozpočet EIO?*
- *Aké prostriedky môžem použiť na oslovenie občanov?*

Odpovede na tieto otázky nájdete v našich usmerňujúcich pokynoch a ďalšie informácie na **Fóre EIO** .

Ako viesť EIO

Úspešné riadenie kampane EIO si vyžaduje strategickú prípravu, štruktúrovanú organizáciu a flexibilný komunikačný prístup. Ďalej sa uvádzajú základné kroky a najlepšie postupy na podporu organizátorov počas celého životného cyklu kampane.

1. Zabezpečte financovanie a pripravte sa včas

Získanie finančných prostriedkov hneď na začiatku kampane má zásadný význam pre podporu úvodných aktivít, ako je tvorba webových stránok, mapovanie partnerov a vytváranie komunikačných nástrojov. Včasná finančná podpora zabezpečuje pevný základ pred oficiálnym spustením, čo umož ňuje rýchlo získať záujem a udržať si dynamiku. Pokiaľ ide o podrobné usmernenia týkajúce sa stratégií získavania finančných prostriedkov a transparentného vykazovania, organizátorom sa odporúča, aby si preštudovali osobitnú stránku o tom, ako účinne získať a vykázať financovanie.

2. Vymedzte v rámci tímu jasné úlohy

Dobre štruktúrovaný tím s jasne pridelenými úlohami zlepšuje efektívnosť a zodpovednosť. Organizátori predchádzajúcich kampaní zdôraznili, že jasné vymedzenie zodpovednosti, ako sú komunikácia, právne záležitosti a dosah na vnútroštátnej úrovni, pomáha predchádzať prekrývaniu a nejasnostiam, čím sa zabezpečuje účinné riadenie každého aspektu kampane.

3. Upravte stratégiu kampane podľa miestnych podmienok

Prispôsobenie kampaní a aktivít kultúrnym a politickým podmienkam každej cieľovej krajiny je kľúč ové. Úspešné kampane, ako napríklad *My Voice, My Choice*, ukázali, že porozumenie miestnym zvyklostiam, kultúram a komunikačným štýlom výrazne zvyšuje angažovanosť a dôveryhodnosť rôznych cieľových skupín.

4. Využite symbolické dátumy a udalosti

Prepojenie činností kampane so všeobecne uznávanými symbolickými dátumami môže zvýšiť viditeľ nosť a verejný záujem. Napríklad iniciatíva *Za kozmetické výrobky netestované na zvieratách* efektívne využila Medzinárodný deň mačiek na prilákanie mediálnej pozornosti a zvýšenie informovanosti. Iniciatíva *Zákaz konverzných praktík* využila dynamiku Týždňa hrdosti a v priebehu niekoľkých dní získala 700 000 podpisov, čo ilustrovalo hodnotu zosúladenia úsilia kampane s relevantnými kultúrnymi udalosťami.

Centrum podpory EIO

Fórum EIO je online platforma, ktorá slúži na spoluprácu a je prístupná vo všetkých úradných jazykoch EÚ. Jej účelom je poskytnúť usmernenia a informácie organizátorom iniciatívy alebo ľuď om, ktorí sa o EIO zaujímajú. Je hlavným podporným centrom v oblasti získavania praktických informácií, vedenia kampaní a právneho poradenstva a diskusií o témach, ktoré súvisia s EIO.

Prevádzkovateľom platformy je nezisková organizácia Európsky útvar pre občiansku činnosť (ECAS) na základe zmluvy s Európskou komisiou.

V časti Praktické usmernenia Fóra EIO nájdete hodnotné zdroje, usmerňujúce materiály, príbehy úspešných iniciatív, záznamy webinárov a ďalšie informácie týkajúce sa EIO.

V časti Poraďte sa s expertom nájdete bezplatné a prispôsobené usmernenia k rôznym témam vrátane právneho poradenstva (napríklad si môžete overiť, či váš nápad patrí do relevantných oblastí právnych opatrení EÚ), poradenstva týkajúceho sa stratégií kampaní, získavania finančných prostriedkov alebo iných tém.

Organizátori môžu osloviť aj: kontaktné miesta na vnútroštátnej úrovni (vo väčšine krajín sa nachádzajú v rámci verejnej správy).

Ako môžu občania podporiť EIO

Všetky prebiehajúce iniciatívy nájdete na webovom sídle európskej iniciatívy občanov. V prípade záujmu podporiť EIO môžete vyplniť vyhlásenie o podpore buď online alebo na papieri.

Všetky najnovšie EIO, ktoré sú aktuálne otvorené na podpis, nájdete tu:

Ako môžu organizácie občianskej spoločnosti podporiť EIO

Ako organizácia máte možnosť EIO podporiť rôznymi spôsobmi, ako napríklad pridaním sa k mimovládnym organizáciám alebo vytvorením koalície s nimi v súvislosti s EIO. Zapojením sa do kampane efektívne zvyšujete dosah EIO. Môžete sa aktívne zapájať v oblastiach kampane, medzi ktoré patria: verejná podpora, propagácia, budovanie komunít, ponúkanie odborných znalostí, zdieľ anie výsledkov výskumu, zber podpisov, finančná podpora a/alebo poskytovanie ľudských zdrojov.

Tu je niekoľko spôsobov, ako môžu prispieť organizácie občianskej spoločnosti:

1. **Vybudovať koalície a pripojiť sa k nim**

Kontaktovanie mimovládnych organizácií a potenciálnych partnerov a udržiavanie úzkych vzťahov so spriaznenými organizáciami je základnou stratégiou pre úspešné kampane EIO. Napríklad organizátori iniciatívy *PsychedeliCare* začali svoju kampaň zapojením partnerských organizácií na vnútroštátnej úrovni, čím si vybudovali základňu miestnych podporovateľov. Podobne iniciatíva *My Voice, My Choice* vytvorila sieť viac ako 250 podporných organizácií tým, že presiahla rámec tradič ného sektora reprodukčného zdravia a spolupracovala s influencermi na sociálnych médiách. Jej stratégia zahŕňala zapojenie neobvyklých spojencov, ako sú herci, hudobné skupiny, či dokonca lezecké združenia. Vďaka tomuto inkluzívnemu a kreatívnemu prístupu sa podarilo rozšíriť podporu, osloviť rôznorodé publikum, výrazne zvýšiť viditeľnosť kampane a zlepšiť možnosti získavania financií.

2. **Podporovať a mobilizovať**

Využite svoje siete, podujatia a platformy na zvyšovanie informovanosti, motivovanie ľudí k podpísaniu iniciatívy a nadväzovanie kontaktov s rozhodujúcimi činiteľmi. Vaša preukázaná

dôveryhodnosť a prístup k cieľovým skupinám môžu urýchliť zber podpisov a zvýšiť zapojenie verejnosti.

3. Poskytovať zdroje

Podpora môže zahŕňať finančné prostriedky, pracovný čas zamestnancov, priestory na stretnutia či digitálne nástroje. Mnohé kampane majú výrazný prospech z nepeňažných príspevkov, ktoré znižujú prevádzkové náklady a rozširujú kapacitu na dosahovanie cieľových skupín.

4. Zapojiť sa do získavania finančných prostriedkov a budovania partnerstiev

Koalície a spolupráca sú úzko spojené s účinným získavaním finančných prostriedkov. Získavanie finančných prostriedkov ďaleko presahuje jednoduché získavanie darov či zabezpečovanie finančnej podpory. Úspešný organizátor zbierky finančných prostriedkov je osoba, ktorá vytvára strategické partnerstvá, posilňuje viditeľnosť kampane a aktívne prispieva k budovaniu a správe komunít. Na rozšírenie možností financovania je nevyhnutné preskúmať širšie zdroje, ako je register transparentnosti EÚ, vnútroštátne portály transparentnosti či medzinárodné databázy financovania, ktoré môžu pomôcť identifikovať potenciálnych partnerov, ako sú mimovládne organizácie, nadácie alebo podnikoví sponzori. Ďalšou cennou alternatívou je spolupráca s verejným sektorom, ktorá zah ŕňa partnerstvá s verejnými subjektmi, získavanie podpory od predchádzajúcich financovateľov podobných EIO, alebo inštitucionálnej podpory prostredníctvom grantov EÚ, ako je program Obč ania, rovnosť, práva a hodnoty (CERV). Kľúčovú úlohu sponzorov môžu zohrávať aj podnikateľské subjekty. Napríklad iniciatíva *Za kozmetické výrobky netestované na zvieratách* získala finančnú podporu od značiek, ako sú The Body Shop, Dove a Unilever, pričom využila viditeľnosť značky aj spoločné ciele v oblasti sociálnej zodpovednosti podnikov.

Ďalším príkladom je úspešná EIO *Skoncujme s klietkovým chovom*, ktorá vychádzala zo spolupráce so 170 organizácií občianskej spoločnosti naprieč Európou. Každá z nich zohrala úlohu pri dosiahnutí úspechu tejto iniciatívy. Zoznam niektorých organizácií, ktoré stoja za touto iniciatívou:

Aj vaša organizácia môže využiť EIO na mobilizáciu podpory pre vašu vec!

Ďalšie odkazy

- Webové sídlo ECI:
  - Ako to funguje
  - Ako začať
  - Ochrana údajov

- Webové sídlo Fóra EIO:

    - Časť Praktické usmernenia
        - Ako zbierať podpisy
        - Ako pripraviť iniciatívu na registráciu
        - Ako hľadať partnerov
        - Ako získať finančné prostriedky
        - Ako organizovať kampaň
    - V časti Poraďte sa s expertom môžete získať bezplatné právne poradenstvo a poradenstvo týkajúce sa vedenia kampaní.

- Miestne kontakty: kontaktné miesta na vnútroštátnej úrovni ambasádori EIO

Sledujte aktuálne informácie

- Prihláste sa na odber mesačného informačného bulletinu (v angličtine + 23 jazykoch), aby ste boli informovaní o novinkách v oblasti EIO. https://citizens-initiative.europa.eu/newsletter/subscribe_sk
- Pridajte sa do skupiny EIO na Facebooku